



## Latvijas Republikas Senāts

### SPRIEDUMS

Rīgā 2025.gada 30.septembrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Ieva Višķere, senatori Jānis Pleps un Līvija Slica

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei izsniegt viņa 2023.gada 12.februāra iesniegumā pieprasīto informāciju un nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu, sakarā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes kasācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 2.aprīļa spriedumu daļā.

#### Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /Persona A/ 2023.gada 12.februārī vērsās Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) ar iesniegumu, kurā lūdza izsniegt informāciju par /Persona B/ miršanas reģistrāciju un par personu, kura organizēja /Persona B/ bēres. Pieteicējs iesniegumā arī paskaidroja savu saistību ar minēto personu un norādīja, ka vēlas uzzināt ar /Persona B/ nāvi saistītos apstākļus un kapavietas atrašanās vietu.

Pārvalde ar 2023.gada 20.aprīļa lēmumu Nr. 1765/2023 kā administratīvā akta galīgo noformējumu atteica pieteicējam izsniegt pieprasīto informāciju, norādot, ka informācijas saņemšanai no pārvaldes pārziņā esošā Fizisko personu reģistra ir nepieciešams samaksāt valsts nodevu, maksu par izziņas nosūtīšanu pa pastu un maksu par pasta pakalpojumiem.

Uzskatot, ka pārvaldei pieteicējs bija jāatbrīvo no minētajiem maksājumiem, jo pieteicējs sava mantiskā stāvokļa dēļ nevar tos apmaksāt, pieteicējs vērsās tiesā. Pieteikumā pieteicējs lūdza arī atlīdzināt nemantisko kaitējumu.

[2] Administratīvā rajona tiesa ar 2023.gada 5.decembra spriedumu pieteikumu noraidīja. Ar Senāta 2024.gada 29.novembra spriedumu Nr. SKA-403/2024 ([ECLI:LV:AT:2024:1129.A420159423.9.S](https://www.ecli.lv/AT/2024:1129.A420159423.9.S), turpmāk – Senāta iepriekšējais spriedums) minētais rajona tiesas spriedums atcelts.

[3] Izskatījusi lietu no jauna, Administratīvā rajona tiesa ar 2025.gada 2.aprīļa spriedumu pieteikumu daļēji apmierināja. Tiesa atzina par prettiesisku pārvaldes rīcību, neizsniedzot pieteicējam viņa iesniegumā pieprasīto informāciju, un uzdeva pārvaldei izsniegt pieteicējam attiecīgo informāciju, kā arī rakstveidā atvainoties par informācijas nesniegšanu. Pieteikums daļā par nemantiskā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanu naudā noraidīts.

Spriedums pieteikuma apmierinātajā daļā pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pārvaldei pieteicēja lūgums viņu atbrīvot no maksājumu veikšanas par informācijas izsniegšanu saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 13.panta trešo daļu un Ministru kabineta 2006.gada 21.novembra noteikumu Nr. 940 „Noteikumi par informācijas sniegšanas maksas pakalpojumiem” 8.punktu bija jāizlemj,

individuāli izvērtējot pieteicēja mantisko stāvokli un pieprasītās informācijas nepieciešamību pieteicēja interešu aizsardzībai.

Pieteicēja rīcībā nebija līdzekļu, lai samaksātu valsts nodevu par informācijas izsniegšanu no Fizisko personu reģistra, maksu par izziņas nosūtīšanu pa pastu un maksu par pasta pakalpojumiem. Savukārt, vērtējot, vai strīdus informācijas saņemšanas nepieciešamība ir saistīta ar kādu būtisku pieteicēja tiesisko interešu īstenošanu, ņemams vērā, ka pieteicējs gan iesniegumā pārvaldei, gan arī izvērstāk tiesvedības gaitā ir skaidrojis, ka persona, ar kuras miršanu un apglabāšanu saistītos apstākļus pieteicējs vēlas noskaidrot, viņam ir bijusi kā vecmāmiņa. Tiesas sēdē pieteicējs papildus paskaidroja, ka viņi dzīvojuši vienā mājā un pieteicējam un viņa ģimenei esot bijušas tuvas attiecības ar šo personu. Tādējādi pieteicēja norādītie apstākļi liecina, ka strīdus informācija ir pieprasīta personas tiesību uz privāto dzīvi kontekstā. Līdz ar to pārvaldes rīcība, atsakoties bez maksas izsniegt pieteicēja pieprasīto informāciju, atzīstama par prettiesisku, pārvaldei uzdodams atbrīvot pieteicēju no maksājumiem par informācijas izsniegšanu un izsniegt pieprasīto informāciju.

[3.2] Pārvaldei ir pienākums izsniegt tādu pieteicēja pieprasīto informāciju, kas ir pārvaldes rīcībā. Ja pieteicēja pieprasītā informācija nav pārvaldes rīcībā, pārvaldei, ievērojot labas pārvaldības principu, jānorāda, kur šo informāciju pieteicējs var saņemt.

[3.3] Pārvaldes atteikums izsniegt informāciju ir aizskāris pieteicēja ar likumu aizsargātās intereses, tomēr tas nav radījis smagu tiesību aizskārumu. Līdz ar to atbilstošs atlīdzinājums par pieteicējam nodarīto nemantisko kaitējumu ir rakstveida atvainošanās.

[4] Pārvalde par minēto spriedumu pieteikuma apmierinātajā daļā iesniedza kasācijas sūdzību, to pamatojot ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Atbilstoši Fizisko personu reģistra likuma 11.panta pirmajai daļai Fizisko personu reģistrā ir iekļautas ziņas par /Persona B/ miršanas reģistrāciju un tādējādi pārvalde var sniegt tikai šo informāciju. Tomēr Fizisko personu reģistrā netiek iekļautas ziņas par personām, kuras pilnvarotas organizēt bēres vai fakti par personu nāves iestāšanos. Līdz ar to tiesa, atzīstot, ka pārvaldei ir jāizsniedz visa pieteicēja 2023.gada 12.februārī iesniegumā pieprasītā informācija, ir uzdevusi pārvaldei izsniegt tādu informāciju, kas nav tās rīcībā. Tā kā šādas informācijas nav pārvaldes rīcībā, uzskatāms, ka tiesa faktiski arī nav pamatojusi, kādēļ pārvaldes rīcība, neizsniedzot attiecīgo informāciju, ir prettiesiska.

[4.2] Informācijas atklātības likuma 13.panta trešā daļa regulē atbrīvojumu no maksas par pakalpojumu. Taču valsts nodeva, kas saskaņā ar Fizisko personu reģistra likuma 24.pantu ir maksājama par informācijas saņemšanu no Fizisko personu reģistra, atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām” 1.panta 2.punktā norādītajai definīcijai nav maksas pakalpojums. Līdz ar to uz valsts nodevu nav attiecināms Informācijas atklātības likuma 13.panta trešās daļas regulējums par iespēju personu no tās atbrīvot.

[5] Pieteicējs paskaidrojumos par pārvaldes kasācijas sūdzību norāda, ka tā nav pamatota.

[6] Pieteicējs ir pieteicis noraidījumu senatoriem J. Plepam un L. Slicai. Pārvalde viedokli par pieteikto noraidījumu nav iesniegusi.

## **Motīvu daļa**

### **I**

#### *Par pieteikto noraidījumu*

[7] Visupirms izlemjams pieteicēja pieteiktais noraidījums senatoriem J. Plepam un L. Slicai.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 118.panta pirmo daļu procesa dalībnieks var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai visam tiesas sastāvam. Šā likuma 117.panta pirmajā daļā noteikti pamati noraidījuma pieteikšanai. Savukārt atbilstoši 118.panta otrajai daļai noraidījums ir jāmotivē. Proti, ir jānorāda tie konkrētie apstākļi, kas atbilstoši likumam ir pamats tiesneša noraidīšanai, kā arī šie apstākļi ticami jāpamato.

Pieteicēja noraidījuma senatoriem J. Plepam un L. Slicai pamatā ir iebildumi pret šajā lietā iepriekš pieņemto senatoru kolēģijas 2025.gada 3.septembra rīcības sēdes

lēmumu, [ECLI:LV:AT:2025:0903.A420159423.16.L](#), kura taisīšanā piedalījās minētie senatori. Ar minēto lēmumu atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar pieteicēja kasācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 2.aprīļa spriedumu daļā, kurā pieteicēja pieteikums noraidīts. Attiecīgajā lēmumā atzīts, ka pieteicēja iesniegtā kasācijas sūdzība neatbilst Administratīvā procesa likumā kasācijas sūdzības pamatojumam izvirzītajām prasībām. Pieteicējs norāda, ka senatoru kolēģija, pieņemot minēto lēmumu, neesot ņēmusi vērā, ka pieteicējs ir vienkārša fiziska persona bez juridiskām zināšanām. Turklāt pieteicējs izskatāmajā lietā esot izteicis lūgumu viņam piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību, kas esot noraidīts. Līdz ar to senatoru kolēģija, pieņemot konkrēto lēmumu, esot liegusi pieteicējam īstenot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā garantētās tiesības aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.

Izvērtējot minētos pieteicēja apsvērumus, Senāts atzīst, ka nav pamata pieņemt noraidījumu senatoriem J. Plepam un L. Slicai, jo pieteicēja apsvērumi neliecina, ka pastāv kāds no Administratīvā procesa likuma 117.panta pirmajā daļā norādītajiem pamatiem minēto senatoru noraidīšanai. Pieteicēja noraidījuma senatoriem pamatā faktiski ir neapmierinātība ar šajā lietā iepriekš pieņemto senatoru kolēģijas 2025.gada 3.septembra rīcības sēdes lēmumu, kura taisīšanā senatori ir piedalījušies. Tomēr šajā sakarā Senāta praksē jau iepriekš ir atzīts, ka tas vien, ka procesa dalībnieks nepiekrīt tam, kādi bijuši tiesas apsvērumi konkrēta nolēmuma pieņemšanā, nevar liecināt par tiesnešu ieinteresētību lietas iznākumā vai nespēju izskatīt lietu objektīvi. Proti, tiesas rīcības vai nolēmuma neatbilstība procesa dalībnieka vēlmēm un tiesību izpratnei nav apstākļi, kas pats par sevi liecinātu par tiesneša neobjektivitāti vai ieinteresētību lietas iznākumā (piemēram, *Senāta 2024.gada 20.decembra sprieduma lietā Nr. SKA-700/2024*, [ECLI:LV:AT:2024:1220.A420312417.40.S](#), 10.punkts un tajā norādītā judikatūra).

Savukārt, vērtējot pieteicēja atsaukšanos uz to, ka šajā lietā iepriekš noraidīts viņa lūgums piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību, Senāts konstatē, ka pieteicējs šādu lūgumu bija izteicis pirmās instances tiesai, nevis Senātam, un attiecīgi par šo lūgumu nemaz nav lēmuši tie tiesneši, kuriem pieteicējs ir pieteicis noraidījumu – proti, senatori J. Pleps un L. Slica. Turklāt ar senatoru kolēģijas 2025.gada 3.septembra rīcības sēdes lēmumu kasācijas tiesvedību sakarā ar pieteicēja kasācijas sūdzību atteikts ierosināt nevis tādēļ, ka pieteicēja argumenti par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 2.aprīļa spriedumu pieteikuma noraidītajā daļā nebija juridiski korekti noformulēti, bet gan tādēļ, ka tie pēc būtības neradīja pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai par spriedumu minētajā daļā. Līdz ar to Senāts nekonstatē, ka valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nepiešķiršana pieteicējam ir ietekmējusi pieteicēja tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanu šajā lietā.

[9] Pieteicējs noraidījumā senatoriem J. Plepam un L. Slicai ir arī norādījis iebildumus pret to, ka ar senatoru kolēģijas 2025.gada 3.septembra rīcības sēdes lēmumu, nenorādot nekādu pamatojumu, ir ierosināta kasācijas tiesvedība sakarā ar pārvaldes iesniegto kasācijas sūdzību šajā lietā. Šā iebilduma sakarā Senāts norāda, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 338.panta trešajai daļai, ja tiesnešu viedoklis par kasācijas tiesvedības ierosināšanu atšķiras vai arī visi tiesneši uzskata, ka lieta izskatāma kasācijas kārtībā, tiesnešu kolēģija ar lēmumu ierosina kasācijas tiesvedību. Līdz ar to minētā tiesību norma neparedz, ka senatoru kolēģijas lēmumā par kasācijas tiesvedības ierosināšanu ir jānorāda motivācija šāda lēmuma pieņemšanai.

Līdz ar to arī šie pieteicēja iebildumi nevar būt pamats noraidījuma senatoriem J. Plepam un L. Slicai pieņemšanai.

## II

### *Par kasācijas sūdzības argumentiem*

[10] Ievērojot pārvaldes kasācijas sūdzības argumentus, Senātam šajā lietā jāsniedz atbilde uz jautājumu, vai pirmās instances tiesa ir pamatoti uzdevusi pārvaldei izsniegt visu pieteicēja 2023.gada 12.februāra iesniegumā pieprasīto informāciju. Tāpat kasācijas tiesvedībā sniedzama atbilde uz jautājumu, vai tiesa ir pamatoti atzinusi, ka pārvaldei bija jāveic individualizēts pieteicēja lūguma viņu atbrīvot no valsts nodevas samaksas par informācijas izsniegšanu izvērtējums.

### *Par pieprasītās informācijas atbilstību Informācijas atklātības likuma regulējumam*

[11] Senāta praksē jau iepriekš ir skaidrots, ka no Informācijas atklātības likuma 2.panta izriet, ka iestādei (un līdz ar to arī tiesai), izlemjot personas informācijas pieprasījumu, vispirms ir jāpārbauda, vai pieprasītā informācija vispār ir tāda, kas izsniedzama atbilstoši Informācijas atklātības likumam. Proti, vai pieprasītā informācija ir iestādes rīcībā esoša dokumentēta informācija, un, ja nav, tad vai atbilstoši tiesību normu prasībām iestādei šo informāciju būtu vajadzējis dokumentēt jeb citiem vārdiem sakot – vai iestādei atbilstoši tās kompetencei šo informāciju ir pienākums radīt. Ja konstatējams, ka pieprasītā informācija dokumentētā veidā nav iestādes rīcībā un tā arī nav informācija, ko iestādei būtu vajadzējis dokumentēt, iestādei jāatsaka personai pieprasītās informācijas sniegšana (savukārt tiesai – jānoraida pieteikums par informācijas izsniegšanu) sakarā ar to, ka iestādes rīcībā šādas dokumentētas informācijas nav (piemēram, *Senāta 2019.gada 18.decembra sprieduma lietā Nr. SKA-482/2019, [ECLI:LV:AT:2019:1218.A420227817.4.S](#), 7.punkts, 2020.gada 19.maija lēmuma lietā Nr. SKA-1074/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0519.SKA107420.3.L](#), 7.punkts).*

Konkrētajā gadījumā tiesa pārsūdzētā sprieduma rezolutīvajā daļā ir nepārprotami uzdevusi pārvaldei izsniegt pieteicējam visu viņa 2023.gada 12.februāra iesniegumā pieprasīto informāciju – tātad gan informāciju par /Persona B/ miršanas reģistrāciju, gan par personu, kura bija pilnvarota organizēt (organizēja) /Persona B/ bēres. Vienlaikus pārsūdzētais spriedums nesatur nekādus motīvus, proti, tajā nav atrodams nekāds izvērtējums tam, vai visa pieteicēja 2023.gada 12.februāra iesniegumā pieprasītā informācija ir pārvaldes rīcībā esoša dokumentēta informācija (vai arī tāda informācija, ko pārvaldei atbilstoši tiesību normām būtu jādokumentē). Šajā sakarā spriedumā norādīts vien tas, ka pārvaldei esot jāizsniedz pieteicējam tāda informācija, kas ir pārvaldes rīcībā; savukārt, ja pieprasītā informācija neesot pārvaldes rīcībā, tad pārvaldei, ievērojot labas pārvaldības principu, esot jānorāda pieteicējam, kur viņš attiecīgo informāciju var saņemt (*pārsūdzētā sprieduma 12.punkts*). Tomēr šāda norāde neatbilst iepriekš norādītajai Senāta praksei par to, kādi apstākļi tiesai pašai ir jāpārbauda, vērtējot personas informācijas pieprasījuma pamatotību. Ja tiesa nav noskaidrojusi, vai visa personas pieprasītā informācija vispār ir tāda, uz kuru attiecas Informācijas atklātības likuma regulējums, tiesai nav iespējams izdarīt objektīvu secinājumu par to, vai personas pieteikums par informācijas sniegšanu ir vai nav apmierināms.

Pārvalde kasācijas sūdzībā norāda, ka atbilstoši tiesību normām (proti, atbilstoši Fizisko personu reģistra likuma 11.panta pirmajai daļai) pārvaldes pārziņā esošajā Fizisko personu reģistrā tiek iekļautas ziņas par /Persona B/ miršanas reģistrāciju un tādējādi pārvalde var sniegt informāciju vienīgi par to. Tomēr Fizisko personu reģistrā netiekot iekļautas ziņas par personām, kuras pilnvarotas organizēt bēres vai fakti par personu nāves iestāšanos. Līdz ar to šāda informācija neesot pārvaldes rīcībā (un pārvaldei arī neesot pienākuma to dokumentēt). Senāts konstatē, ka šis kasācijas sūdzības arguments ir pamatots. Proti, no Fizisko personu reģistra likuma 11.panta pirmās daļas, kurā norādīts, kādas ziņas par personu iekļaujamas Fizisko personu reģistrā, izriet, ka reģistrā citstarp tiek iekļautas ziņas par personas miršanu (attiecīgās panta daļas 24.punkts). Tomēr pirmās instances tiesa nav norādījusi un arī Senāts nekonstatē tiesību normas, no kurām izrietētu, ka Fizisko personu reģistrā tiek iekļautas ziņas arī par personu, kas ir pilnvarota organizēt personas bēres, vai citas ziņas, kas saistītas ar personas nāvi. Tas nozīmē, ka tiesa, nenoskaidrojot, vai visa pieteicēja šajā lietā pieprasītā informācija vispār ir tāda, uz kuru attiecas Informācijas atklātības likuma regulējums, citstarp ir uzdevusi pārvaldei izsniegt pieteicējam tādu informāciju, kas nemaz nav pārvaldes rīcībā. Savukārt tas ir ietekmējis tiesas secinājumus arī daļā par pārvaldes faktiskās rīcības tiesiskumu un atlīdzinājuma piešķiršanu pieteicējam.

Tādējādi pārsūdzētais spriedums ir atceļams un lieta ir nosūtāma pirmās instances tiesai jaunai izskatīšanai.

*Par iespēju personu atbrīvot no valsts nodevas samaksas par informācijas izsniegšanu*

[12] Izskatāmajā gadījumā pārvalde pieteicējam bija norādījusi, ka informācijas izsniegšanas priekšnoteikums ir vairāku maksājumu veikšana – gan valsts nodevas, gan maksas par izziņas nosūtīšanu pa pastu un maksas par pasta pakalpojumiem samaksa.

Tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir atzinusi, ka pārvaldei arī jautājums par pieteicēja atbrīvošanu no valsts nodevas bija jāizvērtē saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 13.panta trešo daļu, kas personai paredz tiesības lūgt atbrīvojumu no maksas par informācijas sniegšanu.

Pārvalde kasācijas sūdzībā pauž uzskatu, ka no Informācijas atklātības likuma 13.panta trešās daļas izriet, ka informācijas pieprasītājs var lūgt atbrīvojumu (un attiecīgi iestāde var personu atbrīvot) no maksas par

informācijas izsniegšanu. Taču, tā kā valsts nodeva neesot uzskatāma par maksu par pakalpojumu, tad minētā tiesību norma neregulējot jautājumu par personas atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas par informācijas sniegšanu, ja tāda normatīvajos aktos ir noteikta.

Saistībā ar šo pārvaldes argumentu norādāms turpmāk minētais.

[13] Pārvalde vispārīgi pareizi norāda, ka valsts nodeva un maksa par pakalpojumu ir divi dažādi maksājumu institūti, kuriem normatīvajos aktos ir noteikts atšķirīgs veidošanās pamats un mērķis. Proti, atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām” 1.panta 2.punktā norādītajai definīcijai valsts nodeva ir obligāts maksājums valsts budžetā vai šajā likumā noteiktajos gadījumos pašvaldības budžetā par valsts vai pašvaldības institūcijas veicamo darbību, kas izriet no šīs institūcijas funkcijām. Valsts nodevas mērķis ir personu darbību regulēšana (kontrolēšana, veicināšana, ierobežošana). Valsts nodevas apmērs nav tiešā veidā saistīts ar institūcijas veiktās darbības izmaksu segšanu. Savukārt maksas pakalpojums saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību I daļā „Likumā lietotie termini” norādīto šā termina definīciju ir pasākumu kopums, ko valsts budžeta iestāde ārējos normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos veic par samaksu, lai nodrošinātu sabiedrības vajadzību ievērošanu.

Tādējādi vispārīgi var piekrist pārvaldei, ka uz personas lūgumu viņu atbrīvojot no normatīvajos aktos noteiktas valsts nodevas samaksas par informācijas izsniegšanu nevar tieši attiecināt Informācijas atklātības likuma 13.panta trešo daļu, kas regulē personas atbrīvošanu no normatīvajos aktos paredzētās maksas par informācijas izsniegšanu. Tomēr turpmāk norādīto apsvērumu dēļ Senāts atzīst, ka minētais pats par sevi nenozīmē, ka tiesas secinājumi par pārvaldes pienākumu vērtēt pieteicēja lūgumu viņu atbrīvojot no valsts nodevas samaksas ir nepareizi.

[14] Kā to Senāts uzsvēra jau iepriekšējā spriedumā šajā lietā, ir jāņem vērā, ka tiesības uz informācijas pieejamību kā tiesību uz vārda brīvību sastāvdaļa ir viens no demokrātiskas sabiedrības pamatiem, tādēļ šīm tiesībām kā vienai no personas pamattiesībām ir fundamentāls raksturs. Turklāt tiesības uz informācijas pieejamību var ietekmēt personas iespējas īstenot arī citas sev piemītošas pamattiesības, un nevar izslēgt gadījumus, kad nepieciešamās informācijas nesaņemšana var novest pie būtiska kaitējuma (*Senāta iepriekšējā sprieduma 6.–7.punkts*).

Ja normatīvajos aktos ir paredzēts, ka personai, lai tā varētu saņemt noteiktu informāciju, ir jāveic kāds maksājums (tostarp valsts nodevas apmaksu), tas noteiktos gadījumos, kad personas mantiskais stāvoklis tai neļauj veikt šādu maksājumu, var personai radīt nepārvaramu šķērslī informācijas saņemšanai. Savukārt tas nozīmē, ka izņēmuma – būtībā netipiskos – gadījumos, kad personai pieprasītā informācija nepieciešama būtisku tiesisko interešu nodrošināšanai, informācijas nepieejamība var arī radīt šai personai būtisku kaitējumu. Tāpēc nebūtu pieļaujama situācija, kad iestāde formāli, vispār neizvērtējot nekādus ar konkrēto informācijas pieprasījumu saistītos individuālos apstākļus, atsaka vērtēt personas lūgumu viņu atbrīvojot no valsts nodevas samaksas par informācijas izsniegšanu un secīgi atsaka personai informācijas izsniegšanu tikai tā iemesla dēļ, ka personas mantiskais stāvoklis tai neļauj veikt valsts nodevas apmaksu.

[15] Konkrētā gadījuma kontekstā ņemams vērā, ka likumdevējs Fizisko personu reģistra likuma 24.pantā vispārīgi ir paredzējis, ka valsts nodeva par informācijas saņemšanu no Fizisko personu reģistra ir tāds maksājuma institūts, no kura apmaksas Ministru kabinets var paredzēt atbrīvojumus. To Ministru kabinets ir arī izdarījis, 2021.gada 6.jūlija noteikumos Nr. 485 „Noteikumi par valsts nodevu par informācijas saņemšanu no Fizisko personu reģistra” nosakot personu grupas, kuras ir atbrīvojamas no maksas par informācijas izsniegšanu no Fizisko personu reģistra vai kurām maksa par informācijas izsniegšanu samazināma par 50 % (noteikumu 3. un 4.punkts). Vienlaikus tas, ka Ministru kabinets minētajos noteikumos nav tieši paredzējis iespēju individuāla izvērtējuma rezultātā lemt par pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no valsts nodevas par informācijas izsniegšanu, pats par sevi nenozīmē, ka pārvaldei, ņemot vērā tiesību uz informācijas pieejamību fundamentālo raksturu un ietekmi uz personas iespējām īstenot citas sev piemītošas pamattiesības, nebūtu jāveic šāds individuāls izvērtējums.

Ievērojot minēto, Senāts iepriekšējā spriedumā šajā lietā norādītās atziņas par Informācijas atklātības likuma 13.panta trešās daļas piemērošanu personas lūguma viņu atbrīvojot no valsts nodevas apmaksas par informācijas izsniegšanu gadījumā precīzē tādējādi, ka, lai arī minēto tiesību normu nevar tieši attiecināt uz personas lūgumu viņu atbrīvojot no valsts nodevas apmaksas, tomēr šāda personas lūguma gadījumā ir ievērojami no minētās tiesību normas izrietošie principi. Proti, iestādei nolūkā pārliecināties par to, ka personas mantiskā stāvokļa

dēļ netiek nesamērīgi ierobežotas personas būtiskas pamattiesības, ir jāveic personas lūguma viņu atbrīvojot no valsts nodevas apmaksas individualizēts izvērtējums, vispirms izvērtējot pieprasītās informācijas nepieciešamību personas tiesisko interešu aizsardzībai (būtiska kaitējuma rašanās risku).

[16] Vienlaikus norādāms, ka situācija, kad informācijas nepieejamība personai rada tiesisko interešu būtisku aizskārumu, būtībā ir izņēmuma situācija, kuru ar lielāko varbūtību būs iespējams konstatēt vienīgi netipiskos gadījumos. Tāpēc iestādes (un secīgi tiesas) argumentiem par to, kādēļ konkrētajā gadījumā persona ir atbrīvojama no valsts nodevas apmaksas par informācijas izsniegšanu, ir jābūt balstītiem uz pietiekami būtiskiem apstākļiem.

Šajā sakarā Senāts konstatē, ka tiesa pārsūdzētajā spriedumā, vērtējot pieprasītās informācijas nepieciešamību pieteicēja tiesisko interešu aizsardzībai, būtībā ir tikai vispārīgi – ņemot vērā vienīgi paša pieteicēja skaidroto par viņa saistību ar /Persona B/ – norādījusi, ka informācija par /Persona B/ ir pieprasīta pieteicēja tiesību uz privāto dzīvi kontekstā. Taču tas, ka kāda noteikta informācija ir pieprasīta personas tiesību uz privāto dzīvi kontekstā, pats par sevi automātiski nenozīmē, ka šāda informācija personai ir izsniedzama, viņu atbrīvojot no valsts nodevas par informācijas sniegšanu samaksas. Lai būtu pamats pamattiesību būtiska aizskāruma riska novēršanas labad atbrīvojot personu no valsts nodevas samaksas pienākuma, jākonstatē, ka informācijas nesaņemšana var novest pie personas tiesisko interešu būtiska aizskāruma un būtiska kaitējuma personai. Līdz ar to pārsūdzētajā spriedumā norādītie tiesas apsvērumi par to, kādēļ konkrētā gadījuma apstākļi ir pamats pieteicēja atbrīvošanai no valsts nodevas samaksas, acīmredzami nav pietiekami, lai tos uzskatītu par konkrētā lūguma pieteicēju atbrīvojot no valsts nodevas samaksas individuālu izvērtējumu.

### **Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.<sup>1</sup>panta pirmās daļas 1.punktu, 348.panta pirmās daļas 2.punktu un 351.pantu, Senāts

### **nosprieda**

atcelt Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 2.aprīļa spriedumu daļā, kurā apmierināts /Persona A/ pieteikums, un nodot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai;

atmaksāt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei drošības naudu 70 *euro*.

Spriedums nav pārsūdzams.

I. Višķere J. Pleps L. Slica